

Inge Švandová – Koutecká

Temperamentní, dynamická a vyjímečná žena. První dáma české operní režie, operní zpěvačka, kostýmní výtvarnice a skvělá pedagožka. Jubilantka, která oslavila v letošním roce neuvěřitelné 75. narozeniny.

Paní Inge,

Vy jste prožila dětství v umělecké rodině s matkou, akademickou malířkou s hudebním nadáním a otcem akademickým architektem milujícím operu, divadlo, hru na housle a klavír. Otec z Vás chtěl mít architektku, vodil Vás na procházky za poznáváním pražské architektury a maminka si zase přála, abyste se stala lékařkou. Rodinné prostředí plné příbuzných a známých muzikantů a umělců na Vás silně působilo. Od dětství jste se učila hrát na klavír a zpívat a toužila se stát zpěvačkou.

První životní úspěch

Ano, první pěvecký úspěch jsem zažila na jevišti loutkového divadla, kde jsem zazpívala a dostala krásnou panenku. Další na školním výletě. Zpěv v punkevní jeskyni měl takový úspěch, že o něm psaly i noviny. Byla jsem rozhodnuta, že se přihlásím ke studiu zpěvu na konzervatoři. Do mého života však náhle vstoupily neočekávané události. Začala válka! Vážně jsem onemocněla, dostala tuberkulosu a žloutenku z pobývání v krytech a více než půl roku trávila v nemocnici. Základní školu jsem dokončila na venkově.

Po návratu do Prahy jsem studovala gymnázium a proti vůli rodičů a „za jejich zády“ jsem úspěšně vykonala přijímací zkoušky na konzervatoř. Rodiče se mnou za to týden nemluvili a nezbývalo, než bydlet u přátel. Až přijetí na řádné studium zpěvu na Akademii múzických umění (AMU) je s mojí volbou smířilo. Ke zpěvu jsem si přibrala operní režii a z vlastního zájmu docházela po celé čtyři roky studia na přednášky jevištního a kostýmního výtvarnictví. Jablko nepadlo daleko od stromu.

Život na divadle

Moje profesní dráha začala ještě dřív, než jsem stačila obhájit diplomovou práci. V roce 1960 jsem dostala nabídku k hostování do Jihočeského divadla v Českých Budějovicích. Po prvních úspěšných režiiích jsem se stala operní režisérkou, první a jedinou režisérkou v angažmá v té době v Československu! Z Prahy jsem odcházela s těžkým srdcem, protože maminka byla již hodně nemocná a otec ztratil z politických důvodů práci. Poslechla jsem tehdy svého učitele, který mi radil: "I když máš v Praze úspěchy, zůstaneš-li tu, budeš starším režisérům jen nosit

kafe, zatím co venku se hodně naučíš."

V roce 1965 nastoupil do Jihočeského divadla nový šéf výpravy, akademický architekt Vlastimil Koutecký. Měl „dělat“ první operu se mnou a rázně to odmítl s tím, že má s činoherní praxí v novém divadle připravovat operu, a ještě k tomu se ženskou! Hrozně mě to naštvalo. Řekla jsem si, že mu ukážu, že za tohle mi zaplatí, i kdybych si ho měla vzít za manžela! Při druhé opeře již neprotestoval. „Šárka“ se povedla, dokonce jsme za ni dostali cenu Literárního fondu. Práce nás sblížila a z úspěšného pracovního týmu se stal i tým partnerský. Za rok jsme se vzali a v divadle tvořili celých 11 let. Spolupracovali jsme s řadou vynikajících dirigentů, hudebníků, výtvarníků a zpěváků a uplatnili tu řadu novátorských režijních počínů. Mimořádné byly režie připravované pro Otáčivé hlediště a zámecké Barokní divadlo v Českém Krumlově.

Dvacet dalších úspěšných režisérských let

Z Českých Budějovic jsme odešli do Plzně a v tamním divadle pokračovali v úspěšné režijní práci až do roku 1991. Těchto dvacet plzeňských let patřilo v mém životě k nejvýznamnějším. Byla to doba mého dozrávání, dovršení uměleckého názoru a dotváření vlastní režisérské linie. Pochopila jsem moudrá slova svého učitele a odkaz, že cestu a způsob k naplnění cíle si musí každý umělec najít sám.

Přijala jsem hostování v operních divadlech u nás i v cizině, působila jsem v Národním divadle v Praze, v Hudebním divadle v Karlíně, Janáčkově divadle v Brně, ale i v Hoftheater Meiningen, Opeře v Tbilisi a v přírodní amfiteátru v Suhlu. Za režijní práci jsem obdržela významná ocenění: čestný titul „Zasloužilá umělkyně“, „Medaili Bedřicha Smetany“ za šíření a propagaci jeho díla, „Pamětní medaili města Českých Budějovic“, „pamětní Medaili Maxe Regera“ v Meiningenu, „medaili Zacharije Paliašviliho“ od ministra kultury Gruzínské republiky a jihočeskou „Thalii“ v roce 2004 za celoživotní dílo. Několikrát i cenu českého Literárního fondu a Svazu dramatických umělců České republiky.

Ze 188 úspěšných inscenací, které jsem režírovala, stojí za zmínku opera gruzínského skladatele Paliašviliho „Daisi“. Byla vybrána k uvedení u příležitosti posílení kulturní spolupráce se státy tehdejšího Sovětského svazu. Bez varování došla do Plzně zpráva, že libreto opery přiveze gruzínský zmocněnec. Vůbec jsem netušila, co mohu očekávat! Pustili jsme se s manželem do studia gruzínských lidových zvyků, folklóru, výtvarných pramenů, literatury a následně i do nastudování díla. Naše úsilí bylo završeno velkým úspěchem v Plzni i v Tbilisi. Dodnes tamní muzeum vystavuje naše návrhy scén a kostýmů.

Plzeňské „režijní období“ bylo šťastné, posílilo naše manželství a umělecké snažení. Manžel, architekt Koutecký, byl čestný člověk v životě i na jevišti divadla. Nikdy se nepropůjčil k

naschválům ve snaze zviditelnit sebe na úkor díla. Byl mi pevnou a všestrannou oporou až do své smrti v roce 2000.

V roce 1991 jsem dostala nabídku k hostování do Slezského divadla v Opavě. Stala jsem se šéfkou opery v době, kdy divadlo bojovalo o svou existenci a zůstala tam až do roku 1995.

Kostýmní tvorba

Výtvarné nadání jsem prokazovala už v dětství, měla jsem nejlepší podmínky pro jeho rozvíjení na škole a zvláště pak po sňatku při práci s architektem Kouteckým. Začala jsem se věnovat návrhům kostýmů a těší mě to i dnes! Po skončení angažmá v divadle jsem navrhovala kostýmy pro divadelní představení realizovaná na hradě Rožmberk i řadu ilustrací do Rožmberského jubilejního kalendáře. Režirovala jsem nejprve s manželem, později už sama, každoročně „Slavnosti pětileté růže“ v Českém Krumlově.

Pedagogická činnost

Od sedmdesátých let jsem se věnovala i pedagogické činnosti. Vyučovala jsem sólový zpěv a herectví na Akademii múzických umění v Praze. V Plzni a v Českých Budějovicích jsem založila Operní studio. Učila jsem na konzervatoři v Plzni a Českých Budějovicích. Předmět scénické kostýmy a dějiny divadla jsem vyučovala na Střední umělecko-průmyslové škole v Českém Krumlově. Mám mnoho žáků a velice mě těší, že si mě spousta z nich v dobrém vzpomíná. Několik žáků a přátel učím soukromě ještě nyní.

Interwiev s paní Inge v atmosféře jejího bytu a domova plného rodinných portrétů, nádherných obrazů, kostýmních návrhů a scénických maket na mě silně zapůsobilo. Po bytě se neslyšně protahovaly kočky, miláčkové paní domu a tvářily se vznešeně, jako by je tam zasadil dobrý bytový architekt. Nezapomenutelné chvíle jsem prožívala, když paní Inge usedla ke klavíru, hrála a zpívala úryvky z oper, které režirovala. Nechala se hudbou unášet.

Na otázku, co Vám život dal a co vzal, paní Inge odpověděla:

"Když jsem měla při premiéře Aidy třiatřicet opon a herci při děkovačce vyklidili pódium, aby bylo jen pro mne, prožívala jsem nevýslovné štěstí, zadostiučinění za vše a čerpala sílu k další práci. Největší a nenahraditelnou ztrátou je ztráta životního partnera“.

Čas věnovaný vzpomínkám končí a život v naději plyne dál. Již dnes se těším na naše příští setkání.

Vaše Blanka Laudová